

اکتشاف

ماده 1

انجام هر نوع عملیات اکتشاف معدنی توسط بخش دولتی، تعاونی و خصوصی (ایرانی و خارجی) مستلزم دریافت پروانه اکتشاف از وزارت معادن و فلزات است.

ماده 2

حداکثر وسعت محدوده هر پروانه اکتشاف (40) کیلومتر مربع است.

تبصره 1: وسعت محدوده پروانه اکتشاف نباید برای موادمعدنی طبقه یک از (6) و سنگهای تزئینی از (4) کیلومتر مربع تجاوز نماید.

تبصره 2: در موارد خاص با تأیید وزیر معادن و فلزات وسعت بیشتری برای اکتشاف تعیین می‌گردد.

ماده 3

مدت اعتبار پروانه اکتشاف از تاریخ صدور یکسال می‌باشد.

تبصره: در مورد معادن طبقه (2) حسب مورد باتشخیص وزارت معادن و فلزات این مدت تمدید خواهد شد.

ماده 4

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی پروانه اکتشاف می‌باید درخواست خود را طبق فرم مربوط که توسط وزارت معادن و فلزات در اختیار آنها قرار خواهد گرفت به انضمام مدارک و نقشه‌های مربوط، به وزارت معادن و فلزات تسلیم و رسید دریافت دارند.

تبصره 1: متقاضیان پروانه اکتشاف موادمعدنی طبقه یک و سنگهای تزئینی مکلفند نوع ماده معدنی مورد نظر خود را در فرم درخواست ذکر کنند.

تبصره 2: اشخاص حقیقی موضوع این ماده باید به سن رشد رسیده باشند.

ماده 5

وزارت معادن و فلزات تقاضای رسیده را باقید ساعت و روز دریافت، ثبت و رسید آن را به متقاضی ارائه خواهد نمود.

تبصره: وزارت معادن و فلزات مکلف است زمان و تاریخ وصول درخواست را بر روی یک نسخه از نقشه‌های تحویل شده توسط متقاضی، ثبت نموده و پس از امضاء و مهر، بلافاصله در اختیار درخواست کننده قرار دهد.

ماده 6

وزارت معادن و فلزات پس از تطبیق محدوده مورد درخواست با کالک مربوط، در صورت آزاد بودن تمام یا قسمتی از محدوده مورد تقاضا، محدوده مورد درخواست را در قسمت آزاد به نام متقاضی حفظ می‌کند و حداکثر ظرف (7) روز اداری مشخصات محدوده ثبت شده را به وی ابلاغ می‌نماید.

تبصره: محدوده آزاد محدوده‌ای است که جهت انجام امور اکتشافی و یا بهره‌برداری ثبت نشده باشد.

ماده 7

متقاضی اکتشاف مکلف است حداکثر ظرف (2) ماه از تاریخ اعلام ثبت محدوده، نسبت به انجام موارد زیر اقدام و مراتب را همراه با مدارک مربوط به وزارت معادن و فلزات ارسال کند. در غیر این صورت حقوق مربوط به قبول و ثبت تقاضا برای صدور پروانه اکتشاف منتفی و محدوده مجدداً آزاد تلقی می‌شود.

الف) تکمیل و ارائه تعهدنامه مربوط به انجام عملیات اکتشاف طبق اصول فنی و رعایت ضوابط و شرایط وزارت معادن و فلزات.
ب) معرفی مسئول فنی عملیات.

ماده 8

وزارت معادن و فلزات حداکثر ظرف (2) ماه از تاریخ دریافت مدارک موضوع ماده (7) آیین‌نامه، با رعایت ماده (24) قانون معادن، نسبت به انجام عملیات میله‌گذاری (باحضور متقاضی یا نماینده

وی و مسئول فنی عملیات) و بررسی مدارک و اسناد ارائه شده اقدام و در صورت نداشتن نواقص، اجازه تهیه طرح اکتشاف بنام متقاضی صادر می‌نماید.

تبصره: متقاضی مکلف است حداکثر ظرف (2) ماه پس از انجام عملیات میله‌گذاری نسبت به تهیه طرح اکتشاف در قالب دستورالعمل‌های ارائه شده از سوی وزارت معادن و فلزات اقدام نماید، در غیر این صورت حق تقدم او از بین خواهد رفت.

ماده 9

وزارت معادن و فلزات طرح اکتشاف را بررسی و در صورت نیاز به بازدید از محدوده طرح، نسبت به اعزام کارشناس به محل عملیات اقدام می‌کند. در صورتی که طرح با ضوابط این آیین‌نامه و دستورالعمل مربوط منطبق باشد، حداکثر ظرف مدت بیست روز پروانه اکتشاف بنام متقاضی صادر می‌شود، در صورت وجود نقص در طرح اکتشاف، متقاضی حداکثر (1) ماه فرصت دارد تا رفع نقص نماید.

ماده 10

دارنده پروانه اکتشاف مکلف است در مهلت مقرر و در محدوده مورد عمل خود عملیات اکتشافی را طبق مفاد این آیین‌نامه، طرح اکتشافی مصوب و مقررات عمومی انجام دهد.

ماده 11

وزارت معادن و فلزات می‌تواند با استفاده از فن‌آوری پیشرفته اکتشاف، مطالعات کلان و ناحیه‌ای را در مورد شناسایی پتانسیل‌های معدنی انجام دهد، چنانچه در نتیجه مطالعات اکتشافی مقدماتی در ناحیه به ماده یا مواد معدنی برخورد کند که مستلزم انجام عملیات اکتشاف سیستماتیک و گسترده‌تر باشد به ترتیب زیر عمل کند:

الف) چنانچه ناحیه آزاد باشد و وزارت معادن و فلزات بخواهد رأساً و یا از طریق سازمانهای تابعه و یا شرکت‌های دولتی تحت پوشش عمل نماید، پروانه اکتشاف با رعایت مفاد آیین‌نامه صادر خواهد شد.

ب) چنانچه ناحیه مورد نظر در برگیرنده محدوده عملیات معدنی اشخاص حقیقی یا حقوقی بوده باشد، به گونه‌ای که ادامه عملیات فعالیتهای او را مختل نماید، وزارت معادن و فلزات اکتشاف ناحیه را به دارنده پروانه عملیات واگذار می‌کند، در این صورت وی باید ظرف مدت (6) ماه طرح

لازم برای ادامه عملیات را تهیه و عملیات اکتشاف را شروع نماید، در غیر این صورت وزارت معادن و فلزات با حفظ حقوق دارنده پروانه عملیات، نسبت به ادامه انجام عملیات اکتشاف تصمیم‌گیری می‌نماید.

تبصره: عملیات معدنی عبارت است از اکتشاف، تجهیز، استخراج و کانه‌آرایی.

ماده 12

هر شخص حقیقی در یک زمان می‌تواند یک برنامه اکتشاف داشته باشد. اشخاص حقوقی در صورت تأیید صلاحیت فنی و مالی از سوی وزارت معادن و فلزات، می‌توانند پروانه‌های متعدد داشته باشند.

ماده 13

پروانه اکتشاف در مدت اعتبار با رعایت مفاد این آیین‌نامه، با موافقت وزارت معادن و فلزات فقط برای یکبار قابل انتقال است. انتقال گیرنده متعهد و ملزم به انجام کلیه تعهدات انتقال دهنده می‌باشد.

تبصره: قائم مقام قانونی اشخاص نظیر بانکها که به طور قهری حقوق مربوط به پروانه اکتشاف به آنها انتقال داده می‌شود، در هر حال می‌توانند از مزایای این ماده استفاده کنند.

ماده 14

اکتشاف کننده موظف است پس از خاتمه عملیات اکتشافی با رعایت این آیین‌نامه، گزارش جامعی که حاکی از پایان عملیات بوده و به امضاء اشخاصی که قسمتهای مختلف آنرا تهیه نموده‌اند رسیده باشد، تهیه و همراه با اسناد، مدارک و اطلاعات زیر به وزارت معادن و فلزات تسلیم و رسید دریافت دارد:

الف) حجم عملیات اکتشافی انجام شده سطحی و زیرزمینی از قبیل راه سازی، احداث ساختمان، خاکریزی و خاکبرداری، حفر ترانشه، چاهک، چاه، تونل اکتشافی و غیره با ذکر هزینه‌های انجام شده.

ب) مقدار موادناریه و مصالح بکاررفته از قبیل چوب، آهن و نظایر آن با ذکر بهای آنها.

ج) هزینه تهیه نقشه‌ها و آزمایشات و خدمات کارشناسی.

د) هزینه آزمایشهای کانه‌آرایی و فرآوری، تستهای صنعتی و سایر هزینه‌ها.

ه) گزارش پایانی عملیات، شامل نوع یا انواع موادمعدنی، میزان ذخیره قطعی احتمالی و عیار متوسط ماده معدنی کشف شده و مدارک مربوط درمورد نحوه محاسبه مقدار ذخیره آن به انضمام کلیه نقشه‌ها و نتایج آنالیز نمونه‌ها.

و) گزارش مطالعه فنی-اقتصادی اولیه و نتایج آن در قالب فرمهای ارائه شده از سوی وزارت معادن و فلزات.

در صورت عدم ارائه گزارش پایان عملیات اکتشاف توسط دارنده پروانه اکتشاف در مهلت مقرر، پروانه اکتشاف وی از درجه اعتبار ساقط بوده و وزارت معادن و فلزات تعهدی درقبال هزینه‌های به عمل آمده ندارد.

ماده 15

در مواردی که به علت نقص عملیات و عدم توانایی دارنده پروانه اکتشاف، و یا به هر علت دیگری پروانه اکتشاف لغو شود و از نظر کارشناسی ادامه عملیات اکتشاف ضرورت داشته باشد، وزارت معادن و فلزات می‌تواند با رعایت آیین‌نامه معاملات دولتی، با انتخاب سازمانها و شرکتهای دولتی تابعه، و یا اشخاص حقیقی و حقوقی دیگر عملیات اکتشاف را تکمیل و در صورت کشف معدن، گواهی نامه کشف به نام عامل منتخب صادر نماید.

تبصره: عامل منتخب موظف به پرداخت هزینه‌های مرتبط به عمل آمده توسط دارنده پروانه اکتشاف به قیمت روز می‌باشد.

وزارت معادن و فلزات پس از وصول گزارش خاتمه عملیات اکتشافی حداکثر ظرف (2) ماه با مطالعه گزارش مزبور و اعزام گروه کارشناس فنی، انطباق گزارش اکتشاف کننده و عملیات انجام شده توسط وی را بامفاد این آیین‌نامه تطبیق نموده و در صورت تأیید، گواهی نامه کشف به نام او صادر می‌نماید.

تبصره 1: محدوده گواهی کشف، شامل محلهایی خواهد بود که طبق مفاد این آیین‌نامه در آنجا عملیات اکتشاف انجام گرفته و وجود ذخایر اقتصادی در آن محدوده تأیید شده است. همزمان با صدور گواهی کشف مابقی محدوده پروانه اکتشاف آزاد می‌گردد.

تبصره 2: در صورتی که بهره‌برداری از هریک از مواد معدنی مکتشفه به طور مستقل امکان‌پذیر باشد، با توجه به میزان ذخیره و محاسبات فنی و اقتصادی از لحاظ بهره‌برداری برای هریک از مواد معدنی در محدوده مشخص، گواهی کشف جداگانه‌ای صادر خواهد شد.

تبصره 3: در صورتی که عملیات اکتشافی منجر به صدور گواهی کشف نشده باشد پروانه اکتشاف خود به خود لغو و صاحب آن حق و حقوق بعدی نخواهد داشت.

تبصره 4: در صورتی که وزارت معادن و فلزات ذخیره اکتشاف شده را جهت صدور گواهی کشف کافی نداند، می‌تواند برای ذخیره قطعی کشف شده‌ای که مورد تأیید می‌باشد اجازه برداشت صادر نماید. بدیهی است در این صورت حقوق دولتی طبق مفاد این آیین‌نامه دریافت خواهد شد.

چنانچه گزارش یا عملیات اکتشافی پس از تطبیق بامواد این آیین‌نامه ناقص باشد، وزارت معادن و فلزات مهلت مناسبی تعیین خواهد نمود تا اکتشاف کننده نسبت به رفع نقص اقدام نماید و اگر در خاتمه این مهلت، رفع نقص نگردد، پروانه اکتشاف از درجه اعتبار ساقط می‌شود و امتیازی برای دارنده آن منظور نخواهد شد.

در صورتی که دارنده گواهی کشف بخواهد گواهی کشف رابه دیگری واگذار نماید، باید قبل از انقضای مهلت مقرر در ماده (7) قانون معادن، درخواست خود را همراه با توافقتنامه طرفین و مشخصات کامل انتقال گیرنده به وزارت معادن و فلزات تسلیم کند. وزارت مزبور در صورت

تأیید موضوع با انتقال گواهی کشف موافقت نموده، مراتب راجهت تنظیم سند صلح یا انتقال اعلام می‌نماید. تاریخ تنظیم سند، تاریخ رسمی انتقال گواهی کشف تلقی می‌شود و انتقال گیرنده موظف است رونوشت سند مزبور را جهت ثبت مراتب به وزارت معادن و فلزات ارائه کند.

ماده 19

حمل موادمعدنی حاصل از عملیات اکتشافی توسط دارنده پروانه اکتشاف جهت انجام آزمایشات لازم با اجازه وزارت معادن و فلزات با پرداخت حقوق دولتی مجاز است.

تبصره 1: مقدار نمونه برداری برای انواع موادمعدنی توسط وزارت معادن و فلزات تعیین می‌شود.

تبصره 2: اکتشاف کننده می‌تواند پس از خاتمه عملیات اکتشافی با اجازه وزارت معادن و فلزات، ماده یا موادمعدنی بدست آمده از عملیات اکتشافی را با پرداخت حقوق دولتی طبق مفاد این آیین‌نامه برداشت و حمل کند.

ماده 20

دارنده گواهی کشف مکلف است ظرف مهلت تعیین شده در ماده (8) قانون معادن، باتوجه به گواهی کشف صادره و مطالعات انجام شده در مورد قابلیت استخراج معدن از لحاظ فنی و اقتصادی، درخواست خود را برابر مفاد این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های وزارت معادن و فلزات برای صدور پروانه بهره‌برداری به وزارت معادن و فلزات تسلیم کند.

تبصره: در صورت عدم تسلیم به موقع درخواست بهره‌برداری از طرف دارنده گواهی کشف وزارت معادن و فلزات می‌تواند طبق مفاد قانون معادن و این آیین‌نامه نسبت به تعیین بهره‌بردار برای معدن اقدام و حقوق کاشف را طبق تبصره ماده (8) قانون به ترتیبی که در این آیین‌نامه تعیین شده است پرداخت نماید.

ماده 21

چنانچه در اجرای ماده (8) قانون معادن، پروانه بهره‌برداری معدن به نام شخصی غیر از دارنده گواهی کشف صادر گردد، بهره‌بردار منتخب موظف به جلب رضایت دارنده گواهی کشف، قبل از شروع به عملیات بهره‌برداری با عنایت به تبصره ماده (8) قانون معادن می‌باشد. اگر بهره‌بردار منتخب نتواند رضایت دارنده گواهی کشف را ظرف مدت (6) ماه جلب نماید، وزارت

معادن و فلزات باکسب نظر کارشناس رسمی دادگستری درخصوص موضوع اتخاذ تصمیم
می‌نماید.